

Хроника на Лечител: борбата срещу ГМО в България

Брой: 14, 4 април 2013 - ПРОБЛЕМЪТ ГМО

4-7 август 1989 г.

Доц. Атанас Данаилов организира VI Международна конференция по философски проблеми на биологията с участието на философи и биолози в ботаническата градина на СУ „Св. Климент Охридски“ в курорта Св. Константин до Варна.

Сред лекторите на 4 август е биологът Лъчезар Тошев от Института по клетъчна биология и морфология на БАН, който изнася лекция на тема „Проблеми на съвременните биотехнологии“.

За първи път в тази лекция извън биологичните среди се говори за проблемите, които ГМО могат да създадат, за решенията на Асиломарската конференция (20 май 1975 г.) и опасенията на Нобеловия лауреат биохимика Ервин Чаргаф по този въпрос.

1996 г.

МС приема Правилник за разпространение на генетически модифицирани видове, създадени чрез рекомбинантна ДНК-технология.

1998 г.

Създава се Съвет за безопасна работа с генетически изменени висши растения. Първият председател е зам.-министърът на земеделието и горите г-н Димитров, а след него – министър Венцислав Върбанов. Зам.-председател е г-н Кирил Попов – ръководител на отдел „Земеделие“ към МЗГ.

1998 г.

Постъпват заявки от фирмите „Новартис“, „Пионер“ и „Монсанто“ за изпитване на ГМО-царевица в България – с условие продукцията да се изкупува от тези фирми изцяло.

2000 г.

Засети са за изпитване 200 000 декара с генетично модифицирана царевица, устойчива на хербицидите „Раундъп“ и „Баска“.

Засети са около 120 парцела на различни места в България.

2000 г.

В бр. 3 и 4 от сп. „Природа“ (издание на БАН) излизат поредица статии от учени за ГМО. Списанието помещава и статия от Лъчезар Тошев за проблемите, които могат да възникнат от освобождаване на ГМО в околната среда.

17 април 2000 г.

Председателят на Комисията по околната среда и водите Лъчезар Тошев (СДС) внася в Народното събрание проекторешение за налагане на мораториум върху отглеждането на ГМО, използвани за производство на хранителни продукти и суровини за хранително-вкусовата промишленост. (Вх. № 054-02-44/17.04.2000 г.)

19 април 2000 г.

Председателят на Народното събрание разпределя проекторешението за мораториум на Комисията по опазване на околната среда и водите и на Комисията по земеделието, горите и поземлената реформа.

2 май 2000 г.

Министърът на земеделието и горите В. Върбанов в становище с изх. № 0201-323/2 05.2000 г. заявява намерение да не разрешава въвеждане в производство с търговски цели на ГМО до приемане на закон за ГМО.

28 май 2000 г.

Британското списание „Обзървър“ публикува информация за пренос на гени от ГМО-рапица в бактерия, живееща в коремчето на пчела от района на тези посеви. Доказан е „хоризонталният“ трансфер на гени (без кръстосване), извършван от вируси в естествени условия.

31 май 2000 г.

Комисията по опазване на околната среда и водите провежда парламентарно слушане по внесенния проект за мораториум върху отглеждането на ГМО. Участват водещи учени от БАН, като акад. Румен Цанев, проф. дбн Георги

Марков, проф. д-р Георги Русев, както и противници и привърженици на отглеждането на ГМО в България.

21 юни 2000 г.

Комисията по опазване на околната среда и водите провежда второ слушане по внесенния проект за мораториум върху отглеждането на ГМО.

21 юни 2000 г.

Комисията с 10 гласа „за“ и 1 глас „въздържал се“ приема Становище (Вх. № М-053-11-63/22 юни 2000 г.) относно проведеното слушане. Депутатите и Правителството решават да се изготви закон за ГМО, съответстващ на европейските директиви и с голям брой конкретни препоръки на Комисията (за контрол, етикетирание, забрана на маркерни гени за антибиотична резистентност, публичен регистър, защита от замърсяване с ГМО на немодифицирани култури, забрана за отглеждане в България на ГМО-лоза и тютюн, пълна прозрачност на действията, свързани с ГМО, криминализиране на нарушенията, изнасяне на цялата продукция от изпитанията извън страната, пазарен анализ на неблагоприятните ефекти върху традиционната продукция и др.)

МОСВ поема задължение да внесе в МС законопроект за ратифициране на Протокола от Картахена за биобезопасност (отнасящ се до ГМО).

22 юни 2000 г.

Лъчезар Тошев оттегля проекта си за мораториум. Така Комисията по земеделие не го разглежда. Остава само становището на Комисията по околната среда и водите от 21 юни 2000 г.

24 юни 2000 г.

Проф. Атанас Атанасов внася в МОСВ искане за финансова подкрепа за полеви изпитвания на ГМО-тютюн. МОСВ отказва да подкрепи искането, на базата на становището на КООСВ от 21 юни 2000 г.

29 юни 2000 г.

Парламентарната асамблея на Съвета на Европа приема Препоръка 1468/2000 относно биотехнологиите. В дебатите участва Лъчезар Тошев, който за първи път поставя въпроса за „хоризонталния трансфер на гени“, предупрежденията на Нобеловия лауреат Ервин Чаргаф и проблема с

маркерните гени за антибиотична резистентност.

14 юли 2000 г.

Министерският съвет внася в Народното събрание Законопроект за ратификация на Протокола от Картахена за биологичната безопасност към Конвенцията на ООН за биологичното разнообразие.

21 юли 2000 г.

На извънредно заседание Комисията по опазване на околната среда и водите одобрява законопроекта за ратификация на Протокола от Картахена.

26 юли 2000 г.

Народното събрание приема закон за ратифициране на Протокола от Картахена (Обн. ДВ, бр. 65/19 септември 2000 г. – в сила от 11 септември 2003 г.). 126 депутати са „за“, 4 – „против“, и 4 – „въздържали се“.

Август 2000 г.

Министерският съвет приема Наредба за етикетирание на храни, съдържащи ГМО – царевица и соя.

3 август 2001 г.

Депутатът от ОДС Венцислав Върбанов внася Законопроект за генетично модифицираните организми.

10 октомври 2001 г.

Комисията по земеделието и горите в Народното събрание отхвърля законопроекта с 3 гласа „за“, 1 – „против“, и 8 – „въздържали се“. Венцислав Върбанов оттегля законопроекта преди гледането му в Комисията по околната среда и водите.

22 юли 2003 г.

Министерският съвет внася в Народното събрание Законопроекта за генетично модифицираните организми - вх. № 302-01-39/22.07.2003 г.

2004 г.

Създава се Национална лаборатория за контрол на генетично модифицираните храни към столичната РИОКОЗ.

26 януари 2005 г.

ПАСЕ приема Резолюция 1419/2005г. за генетично модифицираните организми. Приета е поправка, внесена от Лъчезар Тошев, за забрана на отглеждането на ГМО, съдържащи маркерни гени за антибиотична резистентност, и създаване на зони, свободни от ГМО.

29 март 2005 г.

В бр. 27 на ДВ е обнародван Законът за генетично модифицираните организми.

1 юни 2005 г.

Законът за ГМО влиза в сила.

6 декември 2007 г.

Депутатите от БСП Стойко Танков и Трифон Митев внасят Законопроект за изменение и допълнение на Закона за ГМО, вх. № 754-01-167/06.12.2007 г. В закона се предлага отпадане на забраната за отглеждане на ГМО-памук и определяне на отстоянието за отглеждане на ГМО-памук от Не-ГМО памук на 400 метра.

13 март 2008 г.

Комисията по околната среда и водите с председател Георги Божинов (БСП) с 14 гласа „за“, без „против“ и „въздържали се“ одобрява законопроекта.

16 април 2008 г.

Народното събрание приема законопроекта (обн. ДВ, бр. 43/29.04.2008 г.).

Юни 2008 г.

Народното събрание приема поправките в Закона за ГМО.

16 декември 2008 г.

Депутатите Васил Калинов (БСП), Стойко Танков (БСП), Пенко Атанасов (БСП), Мария Вълканова (БСП) и Евдокия Манева (ДСБ) внасят законопроект за изменение на ГМО, вх. № 854-01-162/16.12.2008 г., в който се предлага отпадане на ограниченията за отглеждане на ГМО-царевица и отстоянието за отглеждане от не-ГМО царевица се определя на 400 метра.

21 януари 2009 г.

Комисията по земеделието и горите с 20 гласа „за“, без „против“ и с 2 „въздържали се“ подкрепя законопроекта на Калинов.

Комисията по околната среда и водите не разглежда законопроекта и той не влиза в дневния ред на Народното събрание до края на мандата.

Законопроектът пропага.

24 ноември 2009 г.

В „Златни пясъци“ се провежда Национален панаир на семената.

Представителят на „Монсанто“ Николай Черкезов заявява, че скоро забраните в закона от 2005 г. за отглеждане на ГМО около защитените територии ще отпадат.

27 ноември 2009 г.

МС внася в Народното събрание ЗИД на Закона за ГМО, предлагащ либерализация на режима за отглеждане на ГМО с отпадане на забранените зони.

10 декември 2009 г.

Комисията по околната среда и водите приема на първо четене внесеня законопроект с 9 гласа „за“, 6 „против“ и 1 „въздържал се“. На заседанието на комисията Лъчезар Тошев призова да не се отваря така широко вратата за работа с ГМО, защото това може да доведе до непредвидени последици.

13 януари 2010 г.

Народното събрание приема Законопроекта за изменение и допълнение на Закона за ГМО на първо четене с 89 гласа „за“, 36 „против“, 1 „въздържал се“.

5 февруари 2010 г.

Депутатите от ГЕРБ Искра Фигосова, Костагин Язов, Десислава Танева и Красимир Велчев внасят проект за решение за налагане на забрана за освобождаване в околната среда на ГМО за срок от 5 години.

11 февруари 2010 г.

Проектът се разглежда от Комисията по правни въпроси, която дава положително становище.

На същата дата Комисията по околната среда и водите разглежда проекта и дава положително становище по него. На заседанието Лъчезар Тошев заявява, че ще подкрепи проекта, но той е слаба защита. Продължава изискването за намиране на гаранции в текстове от закона, които да не позволяват отглеждане на ГМО в България.

16 февруари 2010 г.

СДС започва национална кампания „България свободна от ГМО“.

9 март 2010 г.

Евродепутатката Надежда Нейнски задава въпрос в Европейската комисия какви мерки смята да предприеме Комисията, за да се създаде възможност всяка държава да може да ограничи отглеждането на ГМО на своя територия. Отговорът на Комисията е, че от 2 март 2010 г. е започнал анализ в тази посока.

17 март 2010 г.

Изследване на НЦИОМ по поръчка на народния представител Лъчезар Тошев (СДС).

В периода 5-12 март 2010 г. 97% от българските граждани са против отглеждането на ГМО в България.

18 март 2010 г.

Депутатите от ГЕРБ оттеглят внесенния проект за мораториум

18 март 2010 г.

Парламентът приема предложенията на Лъчезар Тошев, водещи до забрана на отглеждането на ГМО в България. Приема се и предложението с глоба от 500 хиляди до 1 милион лева да бъде наказван всеки, който наруши забраната за освобождаването в околната среда и отглеждането на ГМО в определени територии около защитени територии, пчелини и зони за биологично производство.

28 април 2010 г.

Лъчезар Тошев внася в Парламентарната асамблея на Съвета на Европа проект за препоръка (Док. 12233/28 април 2010 г.) за правото на страните членки на Съвета на Европа да отглеждат или да не отглеждат генетично

модифицирани култури. Препоръките са приети от докладчика Ли Гранг (Франция) и влизат в текста на проекта за резолюция.

11 март 2011 г.

ПАСЕ приема Резолюция 1795/2011 г. относно генетично модифицираните организми – решение за бъдещето.

5 юли 2011 г.

Европейският парламент гласува промени в директивата за ГМО 2001/18/ЕО, с което разреши на държавите-членки, които не желаят да отглеждат ГМО, да не го правят, както и да етикетират продукти с ГМО. 548 евродепутати са гласували „за“, против са били 84 и 31 са се въздържали.

Дебатите в ЕС по въпроса продължават.

*Хрониката е изготвена на базата на документи от личния архив на
Лъчезар ТОШЕВ*